

Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Путивльський педагогічний фаховий коледж імені С. В. Руднева»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора
№ 91-ОД від 11.09.2023

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок визнання результатів навчання
отриманих у неформальній та/або інформальній
освіті

Пояснювальна записка

Положення розроблено відповідно до частини п'ятої статті 8 Закону України «Про освіту», підпункту 5 пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, Закону України «Про фахову передвищу освіту» від 09.08.2019 р. №2745-УІІІ, наказу Міністерства освіти і науки України від 08.02.2022 № 130, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 березня 2022 р. за № 328/37664 «Про затвердження Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти».

Підготовлено робочою групою у складі:

Голова групи – Світлана КОВАЛЬОВА, директор коледжу

Члени групи:

1. Тетяна МАЛЕЦЬКА, заступник директора з навчальної роботи.
2. Людмила ГОЙКО, методист коледжу.
3. Юлія СТОПОЧКІНА, завідувач відділенням.
4. Ірина ОПАНАСЕНКО, викладач циклової комісії дошкільної педагогіки, психології та окремих методик.

Положення діє в порядку внутрішнього користування.

I. Загальні положення

Положення регламентує порядок зарахування у Путивльському педагогічному фаховому коледжі (далі – Коледж) здобувачам фахової передвищої освіти (далі – здобувачі) результатів неформальної освіти, яка здобувалася за освітніми програмами (освітньо-професійними програмами) та не передбачала присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але могла завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій при навчанні на території України чи за її межами, а також інформальної освіти, яка здійснювалася здобувачами у порядку самоосвіти. Положення також застосовується для зарахування результатів неформальної освіти за умови використання інших кредитних систем на основі здійснення експертного оцінювання і визнання навчальних досягнень, кваліфікацій здобувача шляхом автоматичного трансферу кредитів з використанням європейського трансферу та накопичення кредитів ЄКТС і європейської системи переведення оцінок EGRACONS (Egracons Grade Conversion System). Положення про визнання у Коледжі результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті (далі – Положення) розроблено відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про фахову передвищу освіту», Закону України «Про освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Наказу Міністерства освіти і науки України від 01.07.2021 р. № 749 «Про затвердження Положення про акредитацію освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти», Методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у закладах вищої освіти.

Розроблення Положення зумовлено:

- необхідністю оновлення й осучаснення соціально-економічних і духовних умов розвитку українського суспільства;

- процесами становлення демократичної, правової держави, розвитком громадянського суспільства;

- інтеграцією України до Європейського співтовариства;

- необхідністю удосконалення системи загальної середньої, фахової передвищої освіти, вищої, післядипломної освіти і навчання впродовж життя.

Відповідно до Закону України «Про освіту» (Стаття 8) особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Коледж визнає ці види освіти, створює умови для розвитку суб'єктів освітньої діяльності, що надають відповідні освітні послуги, а також заохочує до здобуття освіти всіх видів.

II. Основі терміни і їх визначення

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (далі – ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Кредити присвоюються здобувачам після завершення необхідної навчальної діяльності та досягнення відповідних результатів навчання, що підтверджується належним оцінюванням.

Освітня кваліфікація – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей). Кваліфікації за обсягом класифікуються на повні та часткові. Кваліфікація вважається повною в разі здобуття особою повного переліку компетентностей відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, що визначені відповідним стандартом.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, що можна ідентифікувати, спланувати, оцінити та виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів. Результати навчання та компетентності, необхідні для присудження освітніх та/або присвоєння професійних кваліфікацій, можуть досягатися та здобуватися у системі формальної, неформальної чи інформальної освіти.

Засоби вимірювання результатів неформального чи інформального навчання – екзаменаційні білети, контрольні та тестові завдання, кваліфікаційні пробні роботи, інструменти, обладнання, матеріали та інші засоби відповідно до рівня кваліфікації та технологічних вимог.

Перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті – це процес визнання в системі формальної освіти знань, умінь та інших компетентностей, набутих у неформальній чи інформальній освіті.

III. Характеристика неформальної освіти

В Україні існування неформальної освіти охоплює наступні галузі: позашкільна освіта; післядипломна освіта та освіта дорослих; громадянська освіта (різнопланова діяльність громадських організацій); шкільне та студентське самоврядування (через можливість набуття управлінських, організаторських, комунікативних та ін. умінь); освітні ініціативи, спрямовані на розвиток додаткових умінь та навичок (комп'ютерні та мовні курси, гуртки за інтересами тощо). Неформальна освіта не має вікових, професійних чи інтелектуальних обмежень щодо учасників, нерідко не обмежується часовими рамками. Неформальна освіта може бути додатковою, альтернативною та/або суміжною (доповняльною) до формальної освіти, може бути короткотерміновою і невеликої або великої інтенсивності, зокрема у формі програм неакадемічних обмінів, стажувань, короткотермінових курсів, конференцій, семінарів, олімпіад, практичних занять, літніх чи зимових шкіл, бізнес-шкіл, майстер-класів, тренінгів, курсів тощо.

Головна ознака неформальної освіти – добровільність і щирий інтерес до предмету навчання.

Принципи неформальної освіти:

- навчання з урахуванням поточних потреб зв'язку з життям (забезпечення освітніх потреб як суспільства загалом, так і окремого громадянина);

- гнучкі програми вибору змісту, форм, методів, терміну навчання;

- визнання права на освіту як одного із провідних фундаментальних прав людини у будь-якому віці, орієнтація на загальнолюдські цінності та ідеали гуманізму;

- системність в особистісному і професійному розвитку; - доступність, безперервність й наступність освіти;

- визнання результатів попереднього навчання;

- взаємодія і партнерство державних органів, недержавних і громадських організацій у забезпеченні розвитку неформальної освіти дорослих;

- урахування особливостей культурно-освітніх потреб різних категорій дорослого населення.

Основні характеристики неформальної освіти:

- організована та має підтримку, яка надається фахівцем або навчальною системою в тих чи інших галузях знань і практичних навичок;

- може мати конкретні цілі навчання або бути спрямованою на загальне підвищення розумово-пізнавальної і творчої діяльності;

- не обмежена географічно, може бути доступною у будь-якій точці світу;

- не обмежена часом, але, як правило, короткострокова;

- більш гнучка, ніж формальна, швидше реагує на потреби ринку;

- застосовує інноваційні методи навчання.

Заклади освіти чи організації, що займаються неформальною освітою, зазвичай, не присуджують кваліфікацій і не проводять формального оцінювання навчальних досягнень учасників.

Розширення застосування неформальної освіти може бути корисним:

- для суспільства в цілому (сприяння демократизації, розвитку громадянського суспільства, громадської активності та лідерства; вирішення проблеми дозвілля молоді та осіб похилого віку);

- для формальної освіти (можливість гнучко та швидко реагувати на потреби ринку праці та послуг, задовольняючи вимоги здобувачів та роботодавців і доповнюючи освітні пропозиції;

- зростання мотивації учасників навчально-виховного процесу, їхньої особистісної зацікавленості);

- розвиток громадянських навичок;

- виховання почуття причетності, солідарності;

- оптимальне поєднання свободи і відповідальності;

- можливість самостійного вибору часу, місця, тривалості навчання.

IV. Порядок перезарахування результатів навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством. Право на визнання результатів навчання у неформальній або інформальній освіті поширюється на здобувачів усіх рівнів освіти.

Перезарахування результатів здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач фахової передвищої освіти досяг результатів навчання, передбачених освітньою програмою, за якою він навчається.

Визнання результатів навчання здобутих у неформальній та інформальній освіті поширюється лише на нормативні дисципліни ОП, оскільки вибірккові дисципліни здобувач може обирати самостійно з широкого переліку, що дає йому змогу вивчати те, що є для нього більш пріоритетним і бажаним, а також забезпечує формування його індивідуальної освітньої траєкторії.

Коледж може визнати результати навчання здобуті у неформальній чи інформальній освіті в обсязі, що, як правило, не перевищує 10 % від загального обсягу кредитів передбачених ОП, але в межах навчального року.

Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання шляхом неформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню (курсовій роботі, курсовому проекту, контрольній роботі тощо), які передбачені робочою програмою (силабусом) даної навчальної дисципліни.

Для перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здобувач подає завідувачу відділенням:

- заяву;

- завірені у встановленому порядку копії документів, що підтверджують участь здобувача у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи тощо, які підтверджують ті вміння, які здобувач отримав під час навчання). У випадку подання зазначених документів іноземною мовою заявник подає їх переклад, нотаріально завіреним в установленому порядку);

- опис заходу неформальної освіти (інформаційний лист, запрошення, програма тощо);

- опис змісту та результатів інформальної освіти. Заяву про зарахування результатів неформальної освіти з навчальних дисциплін здобувач фахової перед вищої освіти подає протягом перших 10 робочих днів від початку семестру задля того, щоб у випадку відмови у їх зарахуванні він мав би можливість пройти підготовку з відповідної дисципліни у повному обсязі.

Визнання результатів навчання набутих у неформальній або інформальній освіті передбачає такі обов'язкові етапи:

Розпорядженням заступника директора з навчальної роботи створюється фахова комісія, яка визначає можливість, форми та строки проведення атестації для визнання результатів навчання, які були набуті у неформальній або інформальній освіті.

До складу фахової комісії входять (не менше 3-х осіб):

- завідувач відділення; голова циклової комісії;
- гарант освітньої програми, за якою навчається здобувач;
- педагогічні працівники, які забезпечують викладання дисципліни, що пропонується до перезарахування на основі визнання результатів навчання у неформальній або інформальній освіті.

Комісія може рекомендувати: повне зарахування, часткове зарахування та відмову у зарахуванні результатів неформальної освіти.

Повне зарахування результатів неформальної освіти рекомендують у випадку, коли вивчена дисципліна співпадає із запланованими результатами

навчання (компетентностями) або має несуттєві відмінності, а також близька за обсягом і змістом (не менше, ніж на 75 %).

Часткове зарахування рекомендують у тому випадку, коли дисципліну визнають не повністю, і за деякими темами необхідно додатково проводити переатестацію. У цьому випадку зарахування дисципліни здійснюється за результатами виконання індивідуального завдання, складеного екзамену або пройденої співбесіди.

Фахова комісія розглядає надані документи, проводить співбесіду із здобувачем та/або перезараховує результати навчання, або призначає атестацію.

Фахова комісія приймає до уваги результати неформального навчання та може присвоїти кредити з дисциплін, що відповідають вимогам відповідної освітньої програми щодо формування запланованих компетентностей. Фахова комісія визначає змістовну відповідність результатів неформального навчання та навчальних дисциплін, керуючись переліком компетентностей і результатів навчання, досягнення яких передбачене освітньою програмою здобувача. На основі робочої програми (силабусу) навчальної дисципліни комісія визначає обсяги перезарахування в кредитах ЄКТС.

Фахова комісія визначає метод оцінювання результатів навчання, відповідно до робочої навчальної програми. Здобувачу надається можливість ознайомитися з робочою програмою навчальної дисципліни та переліком питань, які виносяться на підсумкове оцінювання. Якщо робочою навчальною програмою передбачено виконання письмової роботи з даної дисципліни (курсової роботи, курсового проекту, тощо), то здобувача ознайомлюють із переліком тем письмової роботи. Також здобувача ознайомлюють з критеріями оцінювання та правилами оскарження результатів.

Підсумкова оцінка зазначається згідно документа здобувача, що підтверджує участь у заході неформальної освіти. Комісія в обов'язковому

порядку визначає підсумкову оцінку за її відсутності в документі (сертифікаті, свідоцтві тощо). У випадку відсутності підсумкової оцінки комісія проводить контрольний захід.

Фахова комісія надає 5 робочих днів для підготовки здобувача до підсумкового контролю (з кожної навчальної дисципліни) та 10 робочих днів для написання письмової роботи (за необхідністю).

Підсумковий контроль проводиться у вигляді письмового екзамену. Фахова комісія виставляє підсумкову оцінку за прийнятою в Педколеджі системою оцінювання. За підсумками роботи фахова комісія складає протокол, у якому міститься висновок про повне (часткове) зарахування чи незарахування відповідної навчальної дисципліни. У випадку прийняття рішення про повне зарахування, здобувач звільняється від вивчення перезарахованої дисципліни. Під час повного зарахування результатів неформального навчання зберігають раніше отриману оцінку навчальних досягнень студента (якщо така відображена в документах).

За наявності сертифікату з іноземної мови на рівні B2 та вище дисципліна «Іноземна мова» та «Іноземна мова за фаховим спрямуванням» обов'язкової частини навчальних планів усіх спеціальностей усіх рівнів перезараховується з підсумковою оцінкою «відмінно».

За підсумками оцінювання фахова комісія оформляє протокол, у якому міститься висновок щодо зарахування чи не зарахування відповідної дисципліни, вивчення якої здійснювалося у неформальній або інформальній освіті.

У випадку прийняття фаховою комісією рішення про зарахування навчальної дисципліни в цілому, керівник навчальної групи вносить індивідуального навчального плану здобувача освіти: назву зарахованої дисципліни, загальну кількість годин/кредитів, підсумкову оцінку та вказується підстава щодо перезарахування (номер протоколу). Якщо зарахуванню підлягають окремі розділи чи теми – результати атестації з

заходу неформальної освіти в обов'язковому порядку враховуються викладачем при визначенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

У разі негативного висновку комісії щодо визнання результатів неформальної чи/та інформальної освіти здобувач має право звернути з заявою про апеляцією до директора Коледжу. Директор своїм наказом створює апеляційну комісію у складі осіб, які не входили до складу фахової комісії. Апеляційна комісія за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги чи про залишення поданої скарги без задоволення.

V. Прикінцеві положення

У випадку внесення змін або доповнень у державні нормативно-правові документи, що регламентують питання цього Положення, відповідні пункти Положення втрачають свою чинність і вступають у дію внесені зміни.

Викладач дошкільної педагогіки,
психології та окремих методик

Ірина ОПАНАСЕНКО

Додаток 1

Голові комісії

Здобувача освіти

фахового молодшого бакалавра
групи _____

(ПІБ здобувача освіти)

ЗАЯВА

Прошу перезарахувати результати навчання, отримані мною у неформальній (інформальній) освіті з навчальної дисципліни, кількість кредитів ЄКТС, оцінка. _____

(назва дисципліни)

Результати навчання отримані мною під час вивчення

(онлайн або очного курсу, у тому числі курсу іноземної мови; стажуванні, участі у програмі неакадемічних обмінів; участі у конференції, конкурсі, олімпіаді, тренінгу, семінарі, майстер-класі, бізнес-школі тощо)

Копії документів, що підтверджують результати участі здобувача у заходах неформальної освіти додаються: (свідоцтво, диплом, сертифікат тощо) _____

(найменування закладу (підприємства, установи, організації), що видав документ)

Дата подання заяви:

Підпис здобувача освіти